การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษา เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยวิธีการใช้
บทบาทสมมุติและบุ่นเชิดมือ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปัทมาวดี ละออจันทร์

21 เม.ย. 2535

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2531
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177558

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(รศ.ชม ภูมิภาค)

..... กรรมการ

(ผศ. เกศินี โชติกเสถียร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ชม ภูมิภาค)

..... กรรมการ

(ผศ. เกศินี โชติกเสถียร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.สมพร ชมอุฒม์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 27 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2532

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกศินี โชติกเสถียร ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ชมอุ และ ดร.คุษฎี โบเหลา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไผ่ล้อม อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านห้วยสำโ คณะครูอาจารย์ นักเรียน ของทั้งสองโรงเรียนที่ได้กรุณาให้ความสะดวกในการทดลอง หาคุณภาพของเครื่องมือ และทดลองเพื่อเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณสุนทร และคุณปรีดาพร หิรัญทุกท พี่และน้อง ๆ ที่ช่วยเหลือในก ทดลองและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ ที่ได้วางรากฐาน การศึกษาให้กับผู้วิจัย และให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับ คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ ทุก ๆ ท่าน

ปัทมาวดี ละออจันทร์

สารบาญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม	8
	หลักฐานพัฒนาการทางจริยธรรม	8
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	13
	ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรม	13
	การยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหุ่นเชิดมือ	19
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	20
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	21
	กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
	การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ	22
	การดำเนินการทดลอง	24
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	25

สารบาญ

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
5	สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	30
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	30
	สมมุติฐานของการวิจัย	30
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
	การดำเนินการทดลอง	32
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	อภิปรายผล	32
	ข้อเสนอแนะ	34
บรรณานุกรม		36
ภาคผนวก		40
ประวัติย่อของผู้วิจัย		63

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้

1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของ โคลเบอร์ก ..... 1(

2 แบบแผนการทดลอง ..... 2(

3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานในการเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยการใช้บทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ 2E

4 แสดงค่าสถิติในการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มทดลอง ทั้ง 2 กลุ่ม 29

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมานี้ มีการตื่นตัวกันเป็นอย่างมาก ในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของประชาชนในชาติ ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุที่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากเกินไป จนกระทั่งละเลยในเรื่องจริยธรรม อันเป็นคุณลักษณะภายในที่มีผลต่อการแสดงพฤติของบุคคล เราต่างก็ตระหนักกันดีอยู่แล้วว่าหากปล่อยให้พลเมืองของชาติมีคุณลักษณะอันไม่พึงประ และจริยธรรมตกต่ำลงไปมาก ๆ แล้ว การพัฒนาชาติในด้านต่าง ๆ ย่อมไม่อาจที่จะประสบผล จึงนับได้ว่า การพัฒนาบุคคลเป็นสิ่งสำคัญมากประการหนึ่ง

การพัฒนาจริยธรรม ที่กำลังกระทำกันมากในขณะนี้คือ การพัฒนาจริยธรรม โดยปลูกฝัง ให้กับคนที่อยู่ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากเด็ มีความไวต่อการปลูกฝังเพราะเด็กเปรียบเสมือน "ไม้อ่อนที่ดัดง่าย" (มาโนช ตัณฑวนิชย์. 2523 : 48) จากการศึกษาของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520 : 207) พบว่า เด็กชายหญิ ในโรงเรียนนั้น มีพัฒนาการทางจริยธรรม และลักษณะมุ่งสู่อนาคตสูง ตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป โดยเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง และสูง ฉะนั้นจึงคาดได้ว่าพัฒนาการทาง จริยธรรมในบุคคลนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 13 ปี และพัฒนาไปจนถึงจุดคงที่ เริ่มตั้งแ วัยรุ่นตอนต้น ต่อจากนั้นก็จะคงระดับจริยธรรมไว้จนเป็นวัยผู้ใหญ่ จากข้อความดังกล่าวแสดงว่า การอบรมปลูกฝังจริยธรรม น่าจะกระทำกับเด็กระดับประถมศึกษา

การจัดการศึกษาด้านจริยศึกษาในโรงเรียน จะบรรลุตามความมุ่งหมายเพียงใดขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบหลายประการด้วยกัน แต่ที่ถูกโจมตีมากคือ ครูผู้สอน โดยเฉพาะวิธีสอน ซึ่งครูไม่รู้ว่า จะดำเนินการสอนจริยธรรมอย่างไร (กรมวิชาการ. 2523 : 24) จึงจะก่อให้เกิดความรู้ เจตคติและทักษะแก่ผู้เรียน ย่อมจะต้องมีวิธีการที่ดี สำหรับวิธีสอนโดยการบรรยาย การบอกให ผู้เรียนจดแล้วนำไปท่องจำ อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย แล้วก็จะไม่เกิดกำลังใจใน การปฏิบัติ (สาโรช บัวศรี. 2514 : 36)

ดังนั้นในการสอนจริยศึกษา ผู้สอนจะต้องหาวิธีการสอนที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน และศรัทธาที่จะปฏิบัติตาม จึงจะเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักธรรม (จีรพรรณ สุขตลอดชีพ. 2530 : 2) จากการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ความรู้ดี รู้ชั่ว ทัศนคติ คุณธรรม ค่านิยม เป็นสิ่งจำเป็น แต่ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม โดยเฉพาะเรื่องของนิสัย ทั้งนี้เพราะยังขาดลักษณะทางจริยธรรมที่ควรปลูกฝังควบคู่กันไป นั่นคือ "เหตุผลเชิงจริยธรรม" (โกศล มีคุณ. 2524 : 2) โคลเบอร์ก (Kohlbe 1976 : 58-63) ได้ยืนยันว่าการปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็ก จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น มีวิธีการเดียวเท่านั้นคือ การสอนให้มีหลักในการตัดสินใจทางจริยธรรมที่ถูกต้อง เพราะถ้าเขามีหลักในการตัดสินใจทางจริยธรรมถูกต้องแล้ว จะทำให้เขาสามารถแก้ปัญหาทางจริยธรรมของตนเองได้ หลักทางจริยธรรมนี้เรียกว่า ความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่ควรได้รับการส่งเสริม

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า "เหตุผลเชิงจริยธรรม" เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสอนจริยธร และครูสมควรที่จะหาวิธีการที่เหมาะสม ในการยกระดับความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธร ของเยาวชนไทย ให้เหมาะกับความสามารถ และพัฒนาการที่แท้จริงของเขา เมื่อได้พิจารณาถึงวิธีการที่เหมาะสมในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมแล้ว เห็นว่าวิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และวิธีสอนโดยใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ จัดว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ ต่อการปลูกฝังจริงธรรมได้เป็นอย่างดี เพราะว่าการแสดงบทบาทสมมุติ เป็นการนำเอาสถานการณ์ในชีวิตประจำมาเป็นสถานการณ์ในห้องเรียน ให้เด็กได้ทดลองแสดง ทำให้เด็กเข้าใจปัญหาด้วยตนเอง จึงทำให้เด็กสนใจเรียน และศรัทธาที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ เมื่อเด็กไปพบปัญหาจริง จะได้ใช้ความรู้ที่ได้เรียนไปแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ (กรมวิชาการ. 2521 : 128) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของคอลลินส์ (Collins. 1970 : 140) ที่กล่าวว่าการที่คนจะเข้าใจผู้อื่นได้ดีนั้น จะต้องให้เขามีโอกาสสวมบทบาทของผู้อื่น ซึ่งนอกเหนือจากที่ตนเป็นอยู่ และโคเบอร์ก ได้กล่าวว่า การสวมบทบาทนั้น ได้แก่ การรับเอาทัศนคติ ความคิด ความรู้สึกของคนอื่น โดยการนำตนเองเข้าไปอยู่ในฐานะหรือบทบาทของคนอื่น ด้วยกระบวนการดังกล่าว มีผลทำให้คนมีความคิดเห็นที่กว้างขวางขึ้น (Likona. 1976 : 49) นอกจากนี้ เจนนีสและคิง (Collins. 1970 : 142) ยังให้ข้อสนับสนุนว่า

การสวมบทบาทนั้น จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมตามมา อีกทั้ง โกศล (2524) ได้ทำการทดลองพัฒนาจริยธรรม โดยการฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม พร้อมฝึกอบรมความสามารถในการสวมบทบาท พบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 และ 6 ในต่างจังหวัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างเด่นชัด ส่วนการสอนจริยธรรมตามปกติ ไม่สามารถพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กเหล่านี้ได้

วิธีสอนอีกวิธีหนึ่ง ที่สามารถกระตุ้นและเร้าความสนใจของเด็กเป็นอย่างดี คือการสอนโดยการใช้หุ่นเชิดมือ ดังที่ จาตุรงค์ อาจารีย์ (2522 : 34) ได้กล่าว สรุปว่าหุ่นเป็นสื่อการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการศึกษา โดยเฉพาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพราะมีความสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของนักเรียน สามารถให้ทั้งความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ถูกต้องแสนสนาน เป็นสื่อการสอนที่ราคาไม่แพง สามารถใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น ทำได้ไม่ยากนัก แต่ประโยชน์มากมาย ใช้เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาต่าง ๆ ได้ดี โดยเฉพาะวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนและค่อนข้างเป็นนามธรรมเกินไปสำหรับเด็กนักเรียน เพราะนักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงได้มาก การใช้หุ่นเชิดมือมาช่วยในการสอนเป็นการฝึกให้เด็กได้แสดงออก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กประถม เพราะช่วงอายุของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กประถมศึกษาคือระหว่าง $2\frac{1}{2}$ ปี - 6 ปี และ 6 - 12 ปี เป็นช่วงที่ต้องเรียนจากของจริงที่เป็นรูปธรรม ต้องเรียนโดยใช้สื่อการเรียน และหุ่นเป็นสื่อการเรียนที่เคลื่อนไหวได้ ซึ่งน่าสนใจมาก เด็กจะเล่นกับหุ่นได้อย่างสนุกสนานไม่ขัดเขิน (ศิริกาญจน์ โกสุม. 2522 : 10 - 11) นอกจากนี้การแสดงหุ่นเชิดมือ จะให้ผลแก่ผู้ดูที่เป็นเด็กอย่างมหาศาล ในแง่การจูงใจให้กระทำตาม ดังนั้น ครูต้องผูกเรื่องที่สามารถทำให้เด็กมองเห็นผลดี ผลเสีย อันเกิดจากพฤติกรรมนั้น จากหุ่นในขณะแสดงอย่างเด่นชัดจึงจะทำให้เกิดความเชื่อถือใครกระทำตาม เราจะเห็นแล้วว่า การใช้หุ่นเป็นสื่อการสอนหรือสื่อการเรียนได้หลายสาขาวิชา อีกทั้งยังช่วยให้เยาวชน มีโอกาสพัฒนาความคิด ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ สร้างความมั่นใจให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ จึงควรที่จะให้ความสนใจและนำไปใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะวิชา และพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย เพื่อที่จะทำให้คุณภาพของการศึกษาและทรัพยากรประเภทคนดีขึ้นกว่าปัจจุบัน (เกศินี โรจกเสถียร. 2524 : 98)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การสอนจริยธรรมโดยวิธีการแสดงบทบาทสมมุติ และวิธีการแสดงหุ่นเชิดมือนั้นเหมาะสมและมีประโยชน์ต่อการสอนจริยธรรม และการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นวัยที่พัฒนาการทางจริยธรรมได้อย่างรวดเร็ว จึงคาดว่าด้วยลักษณะของวัย และธรรมชาติของกลุ่มตัวอย่างนั้นเหมาะสมอย่างมาก กับวิธีการที่จะสอนจริยธรรมจะทำให้นักเรียนสามารถยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาในครั้งนี้ยังจะเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนจริยศึกษา และให้เราทราบว่าวิธีสอนทั้งสองวิธี วิธีใดจะเหมาะสมที่จะนำมาสอนจริยศึกษาได้ดีกว่ากัน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใการแสดงบทบาทสมมุติ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ
2. เพื่อศึกษาว่าหลังจากที่นักเรียนได้รับการสอนทั้งสองแบบแล้วมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และชี้ให้เห็นว่า เราสามารถสอนจริยธรรม โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และใช้หุ่นเชิดมือได้ อีกทั้งยังเป็นการหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนจริยธรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาสื่อและสิ่งเร้า ที่ใช้ในการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา การขาดแคลนสื่อประเภทเครื่องมือในโรงเรียนที่ห่างไกล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ปีการศึกษา 2531 ภาคเรียนที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2531 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองโรง สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียน 50 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีจับฉลาก การกำหนดกลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 โดยการจับฉลาก ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 ศึกษาจากการดูการแสดงบทบาทสมมุติ

กลุ่มทดลองที่ 2 ศึกษาจากการดูการแสดงหุ่นเชิดมือ

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือวิธีสอนที่ยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม แบ่งเป็น 2 วิธี ได้แ

3.1.1 การสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ

3.1.2 การสอนโดยใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ

3.3 ตัวแปรตาม คือระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งได้จากการรวมคะแนนที่นักเรีย ทำแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม หลังจากได้รับการสอนทั้งสองวิธีแล้ว

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เป็นเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ เรื่องความซื่อสัตย์ จำนวน 2 เรื่อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง 1 เรื่อง ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น 1 เรื่อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง ระดับของความคิดอย่างมีเหตุผล ในการที่จะเลือกกระทำพฤติกรรม หรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนในสถานการณ์ที่ขัดแย้ง โดยยึดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ซึ่งมี 3 ระดับ 6 ขั้น ดังนี้

1.1 ระดับจริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ เป็นระดับที่บุคคลปฏิบัติ ความถูกต้องและความไม่ถูกต้องของสังคม ในรูปของความพึงพอใจของตนเอง ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

1.1.1 ยึดหลักหลบหลีกการลงโทษ หมายถึง การให้เหตุผลของการที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมโดยใช้การให้รางวัล และการลงโทษเป็นการตัดสินว่าการกระทำดีหรือเลว ถ้าได้รับการลงโทษเขาจะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น เช่น เมื่อกระทำแล้วถูกตำรวจจับ คนอื่นตำหนิประนาม เป็นต้น

1.1.2 ยึดหลักการแสวงหารางวัล ถือเอาความพอใจของตนเองเป็นหลักในการตัดสินใจในการกระทำ ต้องการรางวัลจากผู้อื่น เช่น ต้องการคำชมเชยหรือสิ่งตอบแทนอื่นจากการกระทำ

1.2 จริยธรรมตามกฎเกณฑ์ คือบุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังของครอบครัว กลุ่มหรือชาติ เขาจะสนับสนุนการกระทำตามสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี และกระทำตามหน้าที่และระเบียบสังคม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

1.2.1 ยึดหลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ คือการให้เหตุผล ตัดสินใจจากการพิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรกระทำหรือเป็นสิ่งที่สังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติกัน ถือว่าเป็นสิ่งที่ถูก เช่น ทำทานเพราะเป็นสิ่งที่คนอื่น ๆ ปฏิบัติกันและเห็นว่าดี ไม่ฆ่าสัตว์เพราะคนอื่น ๆ เห็นว่าไม่ดี

1.2.2 ยึดหลักทำตามหน้าที่ และระเบียบของสังคม คือการให้เหตุผลโดยพิจารณาถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม จะต้องรักษาระเบียบและกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน เช่น ไม่ทำผิดกฎหมาย หรือศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว

1.3 จริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ คือบุคคลพยายามลอกเลียนแบบค่านิยมทางศีลธรรมจรรยาสากล ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยหลุดพ้นจากความเห็นของกลุ่มชนในค่านิยมต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับบุคคล ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

1.3.1 ยึดหลักการมีเหตุผลและเคารพตนเอง หมายถึง การให้เหตุผลโดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือกฎเกณฑ์ที่ตายตัว เห็นว่าสิ่งเหล่านี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามวิถีทางของประชาธิปไตย เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพและความยุติธรรม

1.3.2 ขั้นยึดหลักทำตามอุดมคติสากล คือการให้เหตุผลโดยยึดหลักความยุติธรรมและศักดิ์ศรี ความนึกใจของมนุษย์ซึ่งอยู่นอกเหนือความเข้าใจทางกฎหมาย เช่น เห็นว่าชีวิตทุกชีวิตมีค่า ไม่ว่าจะเป็นคนดีหรือเลว เป็นต้น

2. การใช้บทบาทสมมุติ หมายถึง กิจกรรมการแสดงของเด็กที่มีกำหนด สถานการ์สมมุติขึ้นมา และกำหนดบทบาทเฉพาะตัว ให้แก่สมาชิกแต่ละคน ในกลุ่มได้แสดงบทบาทนั้นตามที่กำหนดไว้ เป็นการแสดงที่มีการชี้นำล่วงหน้า ผู้แสดงจะแสดงบทบาทไปตามลักษณะนิสัยของตัวละครที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และถือเอาการแสดงออก ทั้งด้านความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้อมูลเพื่อการเรียนรู้

3. การใช้หุ่นเชิดมือ หมายถึง กิจกรรมการแสดงที่ครูจัดขึ้น โดยใช้ตัวละครเป็นหุ่นเชิดมือ ซึ่งให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดงด้วย เชิดแสดงบทบาทตามบทละครหุ่นที่ผู้วิจัยสร้าง และถือเอาการแสดงหุ่นเชิดมือ มาเป็นข้อมูลเพื่อการเรียนรู้

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรม การแสดงหุ่นเชิดมือ การแสดงบทบาทสมมุติ และได้นำมาเรียบเรียงเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม
   - 1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
   - 1.2 เหตุผลเชิงจริยธรรม
   - 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรม
   - 1.4 การยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

เพียเจท์ (1962) เชื่อว่าการพัฒนาจริยธรรมตามธรรมชาติของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับสติปัญญาและการคิดของแต่ละบุคคล กล่าวคือสติปัญญาจะทำให้เด็กสามารถตรึกตรองในเหตุผลของพฤติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับจริยธรรมได้ ยิ่งเด็กเจริญเติบโตขึ้นเพียงใดก็ยิ่งจะรับรู้จริยธรรมที่สูงขึ้นได้เท่านั้น เพียเจท์ แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็นสามขั้นคือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม เป็นขั้นที่เด็กมีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ พัฒนาการทางจริยธรรมยังไม่เกิดขึ้น แต่สามารถเรียนรู้ในเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับประสาทสัมผัส

และการเคลื่อนไหว เพราะวัยนี้มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นต้น

2. ขั้นยึดคำสั่งเป็นขั้นที่เด็กมีอายุ 2 - 8 ปี เด็กวัยนี้จะเชื่อฟังและถือเอาคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นแนวปฏิบัติ โดยไม่คำนึงถึงว่าคำสั่งนั้นจะมีเหตุผลหรือไม่ ถูกต้องหรือไม่ ขั้นยึดคำสั่งนี้ตรงกับพัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นที่ 2 คือขั้นคิดก่อนปฏิบัติตาม

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน เป็นระยะที่เด็กคลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก และจะค่อย ๆ เกิดหลักภายในจิตใจของเด็กขึ้นเอง การพัฒนาจากขั้นที่ 2 มาสู่ขั้นที่ 3 นี้ จะต้องขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมอย่างมาก จริยธรรมขั้นนี้เด็กจะต้องมีพัฒนาการทางความคิดตั้งแต่ขั้นที่ 3 ของการพัฒนาการทางสติปัญญา หรือเรียกว่าขั้นการคิดแบบรูปแบบขึ้นไป

1.2 <u>หฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก</u>

โคลเบอร์กเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เขาได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม โดยอาศัยหฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์เป็นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างของเขาเป็นทั้งเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่ การศึกษาใช้วิธีสัมภาษณ์และการเขียนตอบ โคลเบอร์กได้จัดลำดับเหตุผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็น 6 พวก แล้วทำการศึกษาตรวจสอบหลายครั้ง จึงสรุปว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของคนเรามี 6 ขั้น ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับอายุ และพัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์กกำหนดขั้นของจริยธรรม โดยถือจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ว่าในระดับอายุนี้ให้เหตุผลมีลักษณะแบบนี้ แต่ละขั้นจะแทนระบบความคิดซึ่งได้จากส่วนใหญ่ว่ามีแนวการคิดทางจริยธรรมอย่างไร แต่ละขั้นยังเป็นส่วนหนึ่งของขั้นที่สูงขึ้นไป ขั้นที่สูงกว่าจะแสดงถึงความเข้าใจที่เหนือกว่า มีการรับรู้ที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง และเป็นนามธรรมว่าเป็นการแก้ปัญหาที่มีหลักเกณฑ์ที่มีเหตุผลมากกว่า (เกษ วิโย. 2522 : 1; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. n.d.) พัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ขั้น จัดเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับมี 2 ขั้น ดังปรากฏในตาราง

ตาราง 1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2520 : 43)

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (2 - 7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)	
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี)
ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (13 - 16 ปี	
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

การให้เหตุผลและความเข้าใจสังคมของพัฒนาการทางจริยธรรมแต่ละขั้นมีดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหลีกมิให้ถูกลงโทษเป็นหลัก เด็กเล็กอายุต่ำกว่า 7 ขวบ ชอบใช้การหลีกเลี่ยงมิให้ได้รับโทษเป็นเหตุผลในการกระทำ หรือเขาจะเลือกกระทำในการที่จะเกิดประโยชน์แก่ตนเองมากกว่า เนื่องจากเด็กเล็กนี้เป็นบุคคลที่ต้องพึ่งพาและอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้องเชื่อฟังคำสั่ง เด็กในระยะนี้เข้าใจคำว่า ความดีในความหมายว่า ความดีคือ สิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกทำโทษ เช่น เด็กยอมสีฟันหลังอาหารเพราะกลัวฟันผุ นอกจากนี้ในการตัดสินใจว่าอะไรถูกอะไรผิด เด็กจะมองที่ผลของการกระทำว่าถ้าเสียหายมาก ก็จะตัดสินว่าการกระทำนั้นผิด ไม่ได้มองที่สาเหตุของการกระทำเลย

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล เด็กเล็ก ๆ นั้นจะถูกผู้ใหญ่ดุว่า หรือเฆี่ยนตีเพื่อที่จะทำให้เขาทำให้ถูกหรือกระทำตนให้เป็นคนดี เมื่อเด็กอายุมากขึ้นระหว่าง 7 ขวบ ถึง 10 ขวบ จะมีความรู้สึกว่าเป็นของธรรมดาสำหรับการกระทำของผู้ใหญ่เช่นนี้ เด็กจะค่อย ๆ เห็นความสำคัญของการได้รางวัลหรือการชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เขากระทำความดีได้มากกว่าการดุด่าหรือการขู่ว่าจะลงโทษ เช่น เด็กหญิงจะช่วยบิดามารดาดูแลรดต้นไม้ก็เพื่อจะได้รับคำชมเชย เด็กชายจะช่วยทำความสะอาดบ้าน เพื่อว่าจะได้เงินเป็นรางวัลมากขึ้น และเด็กในระยะนี้เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ เช่น เมื่อเขาให้ฉันมา ฉันก็ต้องตอบแทนเขาไป เริ่มมีความเข้าใจในความคิดเห็นของคนอื่น

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น เด็กที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก เด็กในวัยนี้ส่วนมากจะทำในสิ่งที่คนคิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วย เพื่อให้เป็นที่ชอบพอของเพื่อนฝูง และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน หลักการขั้นนี้จะใช้มากในเด็กอายุประมา 13 ปี เช่น เด็กหญิงต้องการนุ่งกระโปรงสั้นตามสมัยนิยม เพื่อเพื่อน ๆ จะได้ไม่คิดว่าตนเชย หรือเด็กชายก็จะไม่ตัดผมสั้นเกรียนเพื่อเพื่อนจะได้ไม่ล้อว่าเป็น "ลุง"

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ เด็กวัยรุ่นเป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์มากพอที่จะทราบว่าในสังคมประกอบด้วยคนกลุ่มต่าง ๆ แต่ละกลุ่มมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ บางกลุ่มก็มีเจ้ารักษากฎเกณฑ์เหล่านั้นด้วย และเขาก็มีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่มต่าง ๆ และมีศรัทธาในกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เขามีความเข้าใจบทบาทของคนอื่นด้วยว่าคนนั้นเขามีหน้าที่ทำแบบอย่างนั้น เขาจึงปฏิบัติอย่างนั้น การกระทำที่ถูกต้องนั้นจะพิจารณาเพื่อกลุ่มเพื่อนส่วนรวมด้วย

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญาหรือการมีเหตุผลและเคารพตนเอง บุคคลที่ใช้หลักการในขั้นนี้จะมีการกระทำที่พยายามจะหลบหลีก มิให้ถูกตระหนักว่าเป็นคนขาดเหตุผล เป็นคนไม่แน่นอน ใจโลเลไม่มีหลักยึด ไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน คำว่า "หน้าที่" ของบุคคลในขั้นนี้หมายถึง การทำตามที่ตกลงหรือให้สัญญาไว้กับผู้อื่น ไม่พยายามที่จะริดรอนสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีความเคารพตนเองและต้องการให้คนอื่นเคารพตนเองด้วย จริยธรรมขั้นนี้พบมากในผู้ใหญ่ หรือวัยรุ่นตอนปลายบางคน

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการทำตามอุดมคติสากล พัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้จะพบในผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญาในขั้นสูง มีประสบการณ์และความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของตน และของสังคมอื่น ๆ ในโลก บุคคลที่ใช้หลักการในขั้นนี้ จะเป็นผู้ที่รับเอาความคิดเห็นที่เป็นสากลของผู้ที่เจริญแล้ว มีสายตาและมีความคิดเห็นที่กว้างไกลกว่ากลุ่มและสังคมของตนที่เป็นสมาชิกอยู่ บุคคลประเภทนี้จะมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำใจ เช่น ยึดถือโลกบาลธรรม 2 คือ หิริ ความละอายแก่ใจตนเองในการที่จะทำชั่ว และมีโอตัปปะคือ ความเกรงต่อบาป เพราะมีความเชื่อในหลักสากลที่ว่าความเลวนั้น ถ้าบุคคลกระทำแล้วถึงแม้จะรอดพ้นไม่ถูกผู้ใดลงโทษ แต่โทษที่ได้รับก็คือ ผู้กระทำความเลวนั้นจะจิตใจต่ำลง (จรรจา สุวรรณทัต. 2521 : 15 - 19)

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม

ความสำคัญของเหตุผลเชิงจริยธรรม

นักจิตวิทยาสังคมในต่างประเทศ (Kohlberg. 1964, Brown. 1965, Kay. 1970) ได้พบว่า การสร้างเสริมลักษณะนิสัยเพื่อให้บุคคลมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ดีงามนั้น ไม่สามารถจะปฏิบัติได้ด้วยการบอกเล่าสั่งสอนตามปกติ แต่การสร้างเสริมลักษณะนิสัยแก่เด็กนั้นต้องส่งเสริมให้คิดอย่างมีเหตุผลและมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง โดยมีหลักการสำหรับพิจารณาและมีการปลูกฝังทัศนคติเชิงจริยธรรมเพิ่มเติมด้วย ส่วนนักจิตวิทยาและนักจริยศึกษาในประเทศไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2519 - 2520, พนัส หันนาคินทร์. 2520 : 66 - 67, สุมน อมรวิวัฒน์. 2522 : 101) ได้ศึกษาจริยธรรมในเยาวชนไทย และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนจริยธรรมเช่นเดียวกับชาวต่างประเทศ คือควรจะสอนจริยธรรมโดยพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กให้สูงขึ้น ควรมีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต และควรปลูกทัศนคติเชิงจริยธรรมให้เยาวชนไทยด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรม

นักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศพยายามศึกษาเพื่อค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรมมากขึ้น ทั้งนี้เพราะสังคมส่วนใหญ่จะให้ความสนใจในด้านพฤติกรรมทางจริยธรรมมาก นักวิจัยจึงพยายามตอบปัญหาในส่วนนี้ให้เด่นชัดขึ้น งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรม ได้แก่ งานวิจัยของเครบส์ (Psychology Today : A Introduction. 1972 : 149; citing Krebs. 1964) ได้ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการโกงกับจิตลักษณะของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพลังอีโก้ Ego (ประกอบด้วยระดับสติปัญญาและความสนใจเอาใจใส่ของบุคคล) จากการวิจัยนี้ได้พบผลที่แสดงว่า ระดับจริยธรรมและพลังอีโก้ร่วมกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการโกงของผู้ถูกศึกษาอย่างเชื่อมั่นได้ กล่าวคือ ผู้มีพลังอีโก้หรือผู้มีจิตแกร่งนั้น จะโกงมากกว่าผู้มีพลังอีโก้ต่ำ เมื่อเขามีจริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ แต่ถ้าเป็นผู้มีระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ และมีพลังอีโก้สูงแล้ว เขาจะมีพฤติกรรมการโกงน้อยกว่าผู้มีพลังอีโก้ต่ำ

เมื่อเขามีจริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ แต่ถ้าเป็นผู้มีระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ และมีพลังอีโก้สูงแล้ว เขาจะมีพฤติกรรมการโกงน้อยกว่าผู้มีพลังอีโก้ต่ำอย่างเชื่อมั่นได้ งานวิจัยของฮานและคนอื่น ๆ (Psychology Today : A Introduction. 1972 : 149; citing Hamm and others. 1969) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนิสิตที่เข้าร่วมกระบวนการเรียกร้องทางสังคม และการเมือง ซึ่งมีระดับจริยธรรมต่างกัน ผลจากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกศึกษามีจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ นั้นมาเข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางการเมืองถึง 80 เปอร์เซนต์ ส่วนนิสิตที่มีระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์จะเข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางการเมืองเพียง 10 เปอร์เซนต์เท่านั้น จากผลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ผู้มีระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์นั้นพลังอีโก้และสถานการณ์ยั่วยุไม่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมทางเขามากนักเพราะเขาจะเป็นผู้ควบคุมตนเองได้ดีมาก การแสดงพฤติกรรมเข้าร่วมทางการเมืองจะเกิดจากอุดมคติอันสูงส่ง นอกจากนั้นการวิจัยนี้ยังพบว่า นิสิตที่มีระดับจริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์จะเข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางการเมืองถึง 50 เปอร์เซนต์ ด้วยสาเหตุที่เกิดความขัดแย้งทางจิตใจ

การวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเป็นเรื่องแรก คืองานวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2519 และ 2520) ซึ่งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมซื่อสัตย์ของวัยรุ่นกับจิตลักษณะ 2 ด้านคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต โดยทดลองให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นวัยรุ่นชายฐานะปานกลางและต่ำในกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน เล่นเกมในห้องปฏิบัติการ จากการทดลองได้พบผลซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ไม่โกงในการเล่นเกมชิงรางวัลในห้องปฏิบัติการนั้น มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และมีลักษณะมุ่งอนาคต (หมายถึงการมีจิตมุ่งมั่นที่จะแสวงหาสิ่งที่ตนกำหนด ไม่ว่าจะรอนานหรือไม่ก็ตาม) ด้วยส่วนผู้ที่โกงนั้น คือผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตสูงลักษณะหนึ่ง นอกจากนั้นยังได้พบผลวิจัยว่าผู้ที่ที่ไม่โกงในการเล่นเกมนั้น มีทัศนคติที่ดีต่อความซื่อสัตย์ (คือมีความรู้สึกชอบและพอใจต่อการกระทำความซื่อสัตย์ด้วย) มากกว่าผู้ที่โกง ดังนั้นลักษณะที่ประสานกันของจิตลักษณะด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมลักษณะมุ่งอนาคต และทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ ทั้งสามประการนี้จึงมีความสัมพันธ์กันพฤติกรรมซื่อสัตย์ และสามารถทำนายพฤติกรรมซื่อสัตย์อย่างเชื่อมั่นได้

4. การยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้สรุปวิธียกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ว่ามีวิธีการดังนี้

1. การให้ความรู้ขั้นสูง วิธีการฝึกฝนเพื่อให้เด็กใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปนั้น ก็โดยการให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้ เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ที่สูงกว่าที่ตนเองมีอยู่ ซึ่งเด็กจะนำไปเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน การเปรียบเทียบนี้จะก่อให้เกิดความไม่สมดุลย์ทางความคิดขึ้น และจะกระตุ้นให้เด็กเกิดความปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตนเพื่อให้เกิดความสมดุลย์และจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้

2. การให้แสดงบทบาท คอลลินส์ กล่าวว่า วิธีเดียวที่จะทำให้คนได้คิด หรือรู้สึกแตกต่างไปจากที่เขาเป็นอยู่ได้ก็คือ ให้เขาได้แสดงออกในบทบาทที่ต่างไปจากเดิม และบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจริยธรรม โคลเบอร์กกล่าวว่า การสวมบทบาทได้แก่ การรับเอาทัศนคติของคนอื่นการรับรู้ในความคิด และความรู้สึกของคนอื่น การสวมบทบาท ได้แก่ การรับเอาทัศนคติของคนอื่นการรับรู้ในความคิดและความรู้สึกของคนอื่น การนำตนเองไปอยู่ในฐานะของคนอื่นด้วย กระบวนการดังกล่าว จะทำให้มีความคิดกว้างขวาง และเกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม

3. การใช้อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ทั้งโคลเบอร์ก และเพียเจท์ยอมรับว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อจริยธรรมของเด็กมาก เพราะเด็กมักยึดถือและคล้อยตามเพื่อนได้ง่าย ดังนั้นการที่จะช่วยให้เขาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้โต้แย้งกันกับเพื่อน จะทำให้เขาได้รับความคิดและทัศนคติใหม่ ๆ ต่างไปจากที่ตนเองมีอยู่ ถ้าเขาได้พิจารณาเปรียบเทียบกับความรู้เดิมที่เขามีอยู่และสามารถปรับให้เข้ากันได้ เขาจึงมีโครงสร้างของความรู้ และเหตุผลใหม่ขึ้นมา

4. การให้เรียนแบบจากตัวแบบเป็นลักษณะหนึ่งที่เป็นไปตามกฎอิทธิพลทางสังคมเป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การเลียนแบบ หรือการเทียบเคียงก็คือ ล้วนต้องอาศัยตัวแบบ ซึ่งลักษณะและความเหมาะสมของตัวแบบเป็นสิ่งสำคัญมากในการดึงดูดและชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2522 : 46 - 48)

2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประชนปัจจนึก (2520 : 211) ศึกษาวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนไทยว่ามีลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต หลังจากอายุ 10 ปี พบว่า ทัศนคติเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต นอกจากนี้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการพบว่า ลักษณะต่าง ๆ ของสถานการณ์ เช่น การให้รางวัลทันที และตัวแบบแสดงการกระทำความดี จะมีอิทธิพลต่อการยับยั้งพฤติกรรมโกงของวัยรุ่นมาก

ในปี พ.ศ. 2524 โกศล มีคุณ (2524 : 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 192 คน อายุ 9 - 14 ปี จาก โรงเรียนสามแห่งในจังหวัดราชบุรี อันเป็นตัวแทนของโรงเรียนในชนบท โรงเรียนชุมชนของชนบท และโรงเรียนในเมือง นักเรียนได้รับการจัดเข้ากลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม 4 กลุ่ม เพื่อใช้วิธีการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 3 แบบด้วยกันคือ แบบที่หนึ่งให้การฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรอย่างเดียว แบบที่สองฝึกการสวมบทบาทอย่างเดียว และแบบที่สามคือ ให้การฝึกอบรมในเนื้อหาทั้งสองด้านพร้อมกัน ส่วนกลุ่มที่สี่เป็นกลุ่มควบคุม ทุกกลุ่มใช้เวลาฝึก 15 ครั้ง ครั้งละ 60-100 น ฝึกทุกวัน วันละครั้ง ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างเด่นชัด เมื่อได้รับการฝึกอบรมเนื้อหาทั้งสองด้านพร้อมกัน และเมื่อได้รับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นในปริมาณของลงมา สำหรับการสอนจริยศึกษาตามปกติไม่สามารถพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็เหล่านี้ได้

ต่อมา สกล เที่ยงแท้ (2525 : 130) ได้พบว่า การใช้วิธีอภิปรายกลุ่ม เมื่อเปิดโอกา ให้นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าได้กระตุ้นการพัฒนาของเพื่อน ๆ โดยมีครูคอยนำทางนั้น สามารถจะพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายได้ดีกว่าการสอนจริยธรรม ตามปกติอย่างเด่นชัด

ส่วน ฉลวยศรี มีใจเย็น (2526 : 57) ได้ศึกษาพัฒนาการ การให้เหตุผลด้านความกตัญญูกตเวที ด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนที่เรียนด้วยการแสดงบทบาทสมมุติสูงกว่าที่เรียนตามปกติ

ส่วน ปรีชา ศรีสมยศ (2528 : 99) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการใช้การอภิปรายกลุ่ม ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า การสอนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการสอนด้วยการใช้การอภิปรายกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทัศนคติเชิงจริยธรรม และมีเหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

ในปี 2530 จิรพรรณ สุขคลอดชีพ (2530 : 61) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีแสดงบทบาทสมมุติ มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรม โดยใช้การแสดงบทบาทในต่างประเทศนั้น มีผู้วิจัยหลายท่านศึกษาถึงวิธีการใช้การแสดงบทบาทที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาจริยธรรมให้สูงขึ้น เช่น โกรว์เล่ย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2522 : 46 ; อ้างอิงมาจาก Glowley. 1966) ได้ศึกษาทดลองเกี่ยวกับหลักการตัดสินทางจริยธรรมที่สูงกว่าหลักที่เด็กเคยใช้ เพื่อให้เด็กยอมรับหลักการตัดสินใหม่ ซึ่งเดิมใช้หลักการตัดสินจริยธรรมตามปริมาณ ความเสียหายทางวัตถุมาเป็นการใช้หลักตัดสินตามความจงใจ ที่จะกระทำผิดแทน เขาพบว่า วิธีดังกล่าวใช้ได้ผลกล่าวคือ เด็กมีแบบการตัดสินใจที่สูงกว่าเดิม และเขายังพบว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้คงทนอยู่ไปอีกนานหลังจากการฝึกฝนไปแล้ว ในขณะเดียวกัน ทูเรียล (Turiel. 1966 : 611 - 618) ได้จัดระดับจริยธรรมของเด็ก วัยรุ่นตอนต้นแล้วให้เด็กแสดงเป็นบุคคลในเรื่องซึ่งมีปัญหา และไปขอคำแนะนำจากเพื่อนสองคน เพื่อนสองคนนี้จะแนะนำเด็กไปคนละทาง โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นเดียวกันเด็กบางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่ให้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนเพียงหนึ่งขั้น บางคนได้รับเหตุผลที่สูงกว่าระดับจริยธรรมของตนถึงสองขั้น บางคนได้รับเหตุผลต่ำกว่าระดับ

จริยธรรมของคนหนึ่งขั้น เด็กบางคนมิได้รับประสบการณ์ที่กล่าวนี้เลย หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์เด็กทุกคนจะถูกวัดระดับจริยธรรมอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่าเด็กที่ได้รับคำแนะนำประเภทที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของคนหนึ่งขั้นนั้นมีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด และเป็นลักษณะพัฒนาการที่สามารถจะแผ่ขยายไปยังปัญหาอื่น ๆ ได้ด้วย

ในปี 1976 ทราวิสส์ และปีเตอร์ (Traviss and Peter. 1976 : 3397 - 3398-A) ได้ใช้การสวมบทบาทเพื่อปลูกฝังความยุติธรรม ผลปรากฏว่าการพัฒนาคุณธรรมเกี่ยวกับความยุติธรรมของนักเรียนดีขึ้นกว่าเดิม เช่นเดียวกัน เมอร์ฟี (Murphy. 1976 : 1994-A) ได้ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อสร้างภาพพจน์ และการใช้เหตุผลที่ชอบธรรมของเด็กระดับ 2 และระดับ 4 จากผลการศึกษาพบว่า การแสดงบทบาทสมมุติสามารถช่วยให้เด็กมีเหตุผลที่ชอบธรรมตามอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แมนเดลโบม (Mandelbuam. 1976 : 859) ได้เปรียบเทียบการฝึกพัฒนาการทางจริยธรรมตามหลักของ เพียเจท์ และโคลเบอร์ก โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติกับการไม่ฝึก ปรากฏว่า การฝึกโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีผลดีกว่าไม่ฝึก

และจากผลการทดลองของ มาเควส์ส และหลุยส์ (Merquess and Louise. 1976 : 3396 - 3398-A) ปรากฏว่าการใช้การแสดงบทบาทสามารถเปลี่ยนแปลงค่านิยมของเด็กในเรื่องความซื่อสัตย์ และรู้จักพิจารณาผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขาใช้เวลาทดลองวันละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์

สำหรับ ลอนนอตตี (Lennotti. 1977 : 142) ได้ใช้การแสดงบทบาทเพื่อฝึกพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่าประโยชน์ส่วนตน กับเด็กอายุ 6 - 9 ปี พบว่า พฤติกรรมที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปีเดียวกันนั้น วากเนอร์ (Wagner. 1978 : 56) ได้ใช้การแสดงบทบาทเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชนกับนักเรียนอายุ 8 ถึง 9 ปี โดยให้แสดงบทบาทเป็นชาวอินเดียนแดงที่ถูกรุกรานที่อยู่เป็นการ เน้นคุณค่าของการติดต่อสื่อสาร แสดงท่าทางโดยไม่ใช้คำพูด ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความเข้าใจและประทับใจเรื่องที่แสดงมาก ขนเกิดความรู้สึกสงสารและเห็นใจชาวอินเดียนแดง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหุ่นเชิดมือ

ในปี 2525 สุนีย์ ชินศักดิ์ชัย (2525) ได้ศึกษาทดลองใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดปากคลอง จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2524 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย โดยแบ่งเด็กนักเรียนออกเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอน โดยใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนรู้จากการสอนตามปกติก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดลองการวัด ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบ มีการพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อแตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนโดยใช้หุ่นเชิดมือ เป็นแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการสอนโดยใช้หุ่นเชิดมือ มีผลต่อการเรียนรู้ และการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กแตกต่างและไม่แตกต่างกัน จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าระหว่างการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ กับการสอนโดยใช้หุ่นเชิดมือนั้น จะมีผลต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดลองการเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการใช้การแสดงหุ่นเชิดมือขึ้น โดยยึดเอกสารและงานวิจัยเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐาน ดังนี้

<u>สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า</u>

1. นักเรียนที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ มีผลต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างกัน

2. หลังจากที่นักเรียนเรียนวิชาจริยศึกษา โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

3. หลังจากที่นักเรียนเรียนวิชาจริยศึกษา โดยใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2531 ภาคเรียนที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบ้านหนองโรง สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเมือง จ.นครปฐม จำนวน 50 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามลำดับขั้นดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จ.นครปฐม ที่มีนักเรียนเพียงพอต่อการทดลอง จำนวน 1 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
2. สุ่มนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนในข้อ 1 มาจำนวน 50 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมดด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย
3. สุ่มนักเรียนที่ได้ในข้อ 2 ออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน
4. กำหนดกลุ่มใดเป็นกลุ่มเรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติ และกลุ่มที่เรียนโดยการแสดงหุ่นเชิดมือ โดยวิธีจับสลากอีกครั้งหนึ่ง

177558

การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 แผนการสอนวิชาจริยธรรมแบบที่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติและแบบที่ใช้หุ่นเชิดมือ

1.2 บทการแสดงบทบาทสมมุติ และบทการแสดงหุ่นเชิดมือ

1.3 แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม 1 ฉบับ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 การสร้างแผนการสอนจริยธรรม

2.1.1 ศึกษาเนื้อหา ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านความซื่อสัตย์ แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบของความซื่อสัตย์ โดยอาศัยหลักธรรม และหนังสือธรรมะที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ แล้วกำหนดจุดมุ่งหมายและสังเขป หัวข้อเนื้อหา สำหรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการสอนตามวิธีของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2.1.2 สร้างแผนการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการใช้หุ่นเชิดมือประกอบ

2.1.3 นำเอาผลการวิเคราะห์เรื่องความซื่อสัตย์มาผูกเป็นเรื่อง แล้วเขียนเป็นบทละครสำหรับการแสดงบทบาทสมมุติและการแสดงหุ่นเชิดมือ และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และการเขียนบทละคร พิจารณารับรอง

2.1.4 นำแผนการสอนทั้งสองแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข

2.1.5 นำแผนการสอนไปทดลองสอนกับเด็กซึ่งไม่ใช่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเสียก่อน เพื่อดูความสนใจต่อการเรียน ความเข้าใจในภาษา และเวลาที่ใช้ในการตอบคำถามของนักเรียน

2.1.6 นำผลปรับปรุง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปทดลอง

3. <u>การสร้างและหาคุณภาพ แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม</u>

แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบของ อนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์ (2526 : ภาคผนวก 1 - 10) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ก่อนและหลังการใช้บทบาทสมมุติ กับหุ่นเชิดมือ

ลักษณะแบบทดสอบเป็นชนิดเลือกตอบมีสี่ตัวเลือก ตามระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ตามแนวคิดของ โคลเบอร์ก ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 จำนวน 20 ข้อ

3.1 เกณฑ์การให้คะแนน แบบทดสอบแต่ละข้อมีสี่ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้ตรงกับขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม จากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 ในการตอบนักเรียนเลือกได้เพียงข้อความเดียวในสี่ข้อความ ด้วยการขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความนั้น ถ้าตรงกับขั้นที่ 4 ให้คะแนน 4 คะแนน ขั้นที่ 3 ให้คะแนน 3 คะแนน ขั้นที่ 2 ให้คะแนน 2 คะแนน ขั้นที่ 1 ให้ คะแนน 1 คะแนน

3.2 การหาคุณภาพของแบบทดสอบ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

3.2.1 หาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยวิธี Face Validity เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่ถูกต้องตามเนื้อหา และโครงสร้างของจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

3.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการให้เหตุเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ โดยนำผลจากการตอบแบบทดสอบของนักเรียน จำนวน 50 คน ไปคำนวณ

หาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (สุนันท์ ศลโกสุม. 2524 : 284)

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองในตาราง

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE_1	T_1	X_1	T_2
RE_2	T_1	X_2	T_2

RE_1 หมายถึง กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ

RE_2 หมายถึง กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ

T_1 หมายถึง การสอบก่อนที่จะจัดกระทำข้อมูล (Pretest)

X_1 หมายถึง การสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ

X_2 หมายถึง การสอนการแสดงหุ่นเชิดมือ

T_2 หมายถึง การสอบหลังจากการจัดกระทำการทดลอง (Posttest)

2. การดำเนินการทดลอง

2.1 ทำการทดสอบวัดเหตุผลด้านจริยธรรมของเด็กก่อนทำการทดลอง เพื่อให้ทราบว่าเด็กมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับใดก่อน

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนในกลุ่มทดลองที่ 1 และให้ผู้ช่วยทดลองสอนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในโรงเรียนบ้านหนองโรง จังหวัดนครปฐม โดยใช้เวลาในการสอน 3 คาบ คาบละ 20 นาที

2.3 ทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

2.4 ตรวจผลการทดสอบ แล้วนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 : 40 - 47)

สูตร $$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 . 72 - 88)

สูตร $$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

3. หาค่าความแตกต่าง คะแนนเฉลี่ย ระหว่างกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบ Independent (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 : 172 - 199)

สูตร $$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2+(n_2-1)S_2^2}{n_1+n_2-2}\left\{\frac{1}{n_1}+\frac{1}{n_2}\right\}}}$$

4. หาค่าความแตกต่าง คะแนนเฉลี่ยของ Pretest - Posttest โดยใช้ t-test แบบ Dependent (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 : 201 - 207)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

5. การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย ใช้สถิติดังต่อไปนี้

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ โดยใช้สูตร (สุนันท์ ศลโกสุม. 2524 : 284)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1}\left[1 - \frac{\Sigma s_i^2}{s_t^2}\right]$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองเพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน รายเฉลี่ยของคะแนน

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

t แทน อัตราส่วนนัยสำคัญทางสถิติ

P แทน ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ΣD แทน ผลรวมของคะแนนก่อนการทดลอง

ΣD^2 แทน ผลรวมของคะแนนหลังการทดลอง

<u>ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลได้จากกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนบ้านต้นสำโรง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ดังมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เปรียบเทียบการสอนจริยศึกษา เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยการใช้บทบาทสมมุติและหุ่นเชิดมือ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานในการเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยการใช้บทบาทสมมุติและหุ่นเชิดมือ

ค่าสถิติ / กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	s^2	t
กลุ่มทดลองที่ 1	25	59.84	32.64	.09
กลุ่มทดลองที่ 2	25	60.00	41.28	

P = .05 df 24 t = 2.021

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการแสดงหุ่นเชิดมือ มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการแสดงหุ่นเชิดมือ มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่ไม่แตกต่างกัน

2. หลังจากนักเรียนเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติแล้ว นักเรียนมีเหตุผลเชิงเจริยธรรมสูงขึ้น

3. หลังจากนักเรียนเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น ปรากฏผลในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสถิติในการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง / คะแนน	n	ΣD	ΣD^2	t
กลุ่มทดลองที่ 1	25	-182	2226	-5.940
กลุ่มทดลองที่ 2	25	-156	1626	-5.983

P = .05 df 24 t = -2.064

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 แสดงว่า

1. นักเรียนเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นคือ หลังจากใช้การแสดงบทบาทสมมุติประกอบการเรียนวิชาจริยศึกษาแล้ว นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

2. นักเรียนเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นคือ หลังจากใช้การแสดงบทบาทสมมุติประกอบการเรียนวิชาจริยศึกษาแล้ว นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษา เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยการใช้บทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งพอสรุปลำดับขั้นและผลการศึกษา ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หุ่นเชิดมือ
2. เพื่อศึกษาว่าหลังจากที่นักเรียนได้รับการสอนทั้งสองวิธีแล้ว นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และใช้การแสดงหุ่นเชิดมือมีผลต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกัน
2. หลังจากที่นักเรียนเรียนวิชาจริยศึกษา โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น
3. หลังจากที่นักเรียนเรียนวิชาจริยศึกษา โดยใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2531 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านต้นสำโรง จำนวน 50 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ศึกษาจากการดูการแสดงบทบาทสมมุติ

1.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ศึกษาจากการดูการแสดงหุ่นเชิดมือ

2. ระยะเวลาในการทดลอง ใช้เวลาในการทดลอง 3 คาบ คาละ 20 นาที โดยทดลองพร้อมกันทั้งสองกลุ่ม

3. เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาจริยศึกษา เรื่อง ความซื่อสัตย์ จำนวน 2 เรื่อง คือ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง 1 เรื่อง ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น 1 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แผนการสอนจริยศึกษา โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผ่านการตรวจสอบแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และได้นำไปทดลองสอนเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. บทการแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งผู้วิจัยเขียนขึ้นเอง โดยผ่านการตรวจสอบ แก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และการเขียนบทมาแล้ว

3. แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์โดยมีสถานการณ์บังคับ ของอนุวัฒน์ ทั้งสมบูรณ์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .80

การดำเนินการทดลอง

1. ทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนก่อนการทดลอง

2. ทดลองสอน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองในกลุ่มทดลองที่ 1 และผู้ช่วยสอนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในโรงเรียนบ้านต้นสำโรง อำเภอเมือง จ.นครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 ใช้เวลา 3 คาบ คาบละ 20 นาที

3. ทดสอบหลังจากทำการทดลองสอนแล้ว

4. นำผลการทดลองของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม มาวิเคราะห์หาความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบ Independent และหาความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของ Pretest - Posttest โดยใช้ t-test แบบ Dependent

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการทดลองครั้งนี้ปรากฏผลว่า

1. นักเรียนที่เรียนวิชาจริยศึกษา โดยการใช้บทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ มีเหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการใช้หุ่นเชิดมือ

2. นักเรียนที่เรียนวิชาจริยศึกษา โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เรียนจริยศึกษา โดยใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยวิธีแสดงบทบาทสมมุติมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีแสดงหุ่นเชิดมืออย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการแสดงบทบาท

สมมุติ มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีแสดงหุ่นเชิดมือ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้มีโอกาสเรียน โดยใช้แผนการสอนเดียวกัน และเนื้อหาบทละครเหมือนกัน กิจกรรมต่าง ๆ จึงใกล้เคียงกันมาก จะเห็นว่าการแสดงบทบาทสมมุติ และการแสดงหุ่นเชิดมือ ล้วนแล้วแต่เป็นนาฏการทั้งสิ้น อีกทั้งการแสดงทั้งสองวิธีนี้เหมาะสมที่จะนำมาสอนจริยศึกษา อันเป็นวิชาที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เด็กจะซึมซับและรับเอาคุณธรรมต่าง ๆ ที่สอดแทรกไว้โดยไม่รู้ตัว (ศิริกาญจน์ โกสุม. 2522 : 10 - 12) และในการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นว่าสมมุติฐานข้อที่ 2 และ 3 ซึ่งปรากฏผลว่า หลังจากนักเรียนได้รับการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติและหุ่นเชิดมือแล้ว นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากผลงานวิจัยดังกล่าว จึงมีส่วนสนับสนุนผลการวิจัยของสมมุติฐานข้อ 1 เพราะจะเห็นว่าการสอนจริยศึกษาโดยใช้บทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ ล้วนแล้วแต่ส่งผลให้ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้เรียนสูงขึ้นเหมือนกัน จึงทำให้ผลที่ได้ในสมมุติฐานข้อที่ 1 ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยของคนอื่น ๆ ที่มีส่วนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ งานวิจัยของ ปรีชา ศรีสมยศ (2528 : 97 - 99) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการอภิปรายกลุ่ม ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจำนวน 50 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และการใช้การอภิปรายกลุ่ม มีเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของ สุจิตรา บัวคำภา (2526 : 51) ได้ศึกษาการสอนจริยศึกษาด้วยการใช้และไม่ใช้บทบาทสมมุติ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจำนวน 74 คน พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้บทบาทสมมุติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้บทบาทสมมุติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลงานวิจัยของ ฉลวยศรี มีใจเย็น (2526 : 57 - 59) ได้ทำการทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อพัฒนาจริยธรรม ด้านความเคารพในสิทธิของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนจำนวน 30 คน ผลปรากฏว่า พัฒนาการจริยธรรมด้านความเคารพในสิทธิของนักเรียน ที่เรียนด้วยการแสดงบทบาทสมมุติสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานวิจัยของ จิรพรรณ สุขทลอดชีพ (2530 : 61 - 63) ศึกษาผลของการแสดงบทบาทสมมุติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร นักเรียนจำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีแสดงบทบาทสมมุติ มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของ สุนีย์ ชินศักดิ์ชัย (2525) ได้ศึกษาทดลองใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนจำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบ มีการพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนโดยใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ วรวิทย์ กิติคุณศิริ (2526 : 96 - 100) ได้ทำการสร้างและทดลองใช้ละครหุ่น ในการสอนประชากรศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจำนวน 128 คน พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ละครหุ่นมีความรู้เพิ่มจากความรู้พื้นฐาน และมีความรู้มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น และงานวิจัยของคนอื่น ๆ จึงเป็นการยืนยันและสนับสนุนให้เห็นว่า การสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ ทำให้นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และการสอนทั้งสองวิธีช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น ดังนั้นการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือเหมาะสมที่จะนำมาใช้สอนในวิชาจริยธรรม อย่างทัดเทียมกัน นักเรียนจะสนุกสนาน เพลิดเพลิน และแฝงคุณธรรม ค่านิยม พร้อมกันไปโดยเด็กไม่รู้ตัว อีกทั้งยังประหยัด เหมาะที่จะนำมาใช้สอนในโรงเรียนที่ขาดแคลนสื่อ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ว่าจะเลือกใช้ให้เหมาะสมเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ มีผลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และพบว่าการสอนทั้งสองวิธี ทำให้นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ควรใช้การสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ ในการสอน

จริยศึกษาในระดับประถมศึกษา และไม่ควรใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน เพราะจะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน

1.2 ควรสนับสนุนให้เด็กได้รับการฝึกยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยศึกษา ด้วยวิธีการใช้บทบาทสมมุติ และการใช้หุ่นเชิดมือ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยวิธีสอนโดยการใช้บทบาทสมมุติ และวิธีสอนโดยการใช้หุ่นเชิดมือ ด้วยวิธีการทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาระดับอื่น และควรมีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมีแบบแผน

2.2 ควรมีการวิจัยวิธีสอนโดยการใช้บทบาทสมมุติ และวิธีสอนโดยการใช้หุ่นเชิดมือเปรียบเทียบกับวิชาอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ก่อ สวัสดิพานิชย์. "จริยธรรมในสังคมไทย," รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.

เกศินี โชติกเสถียร. หุ่นเชิดมือ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2524.

โกศล มีคุณ. การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสอนบทบาทสมมุติของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

จรรยา สุวรรณทัต ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

จาตุรงค์ อาจารีย์. คู่มือสื่อการเรียนการสอนกิจกรรมและละครหุ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2522.

จีรพรรณ สุขกลอกชีพ. ผลของการแสดงบทบาทสมมุติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ฉลวยศรี มีใจเย็น. การทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมุติเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมกตัญญูกตเวทีของเด็กชั้นประถมปีที่ 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2527.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การพัฒนาจริยธรรม : ทำราจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : กรมศาสนา, 2520.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. จริยธรรมของเยาวชนไทย : รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

เกษ วิโย. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้าน การคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

ปรีชา ศรีสมยศ. การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติและการใช้การอภิปรายกลุ่ม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยม. พิษณุโลก : แผนกเอกสารการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520.

มาโนช ทัณชวนิชย์. "ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ," กุรุปริทัศน์. หน้า 41 - 48. 5(9); กันยายน 2523.

วรวิทย์ กิตติคุณศิริ. การสร้างและทดลองใช้ละครหุ่น ในการสอนประชากรศึกษา สำหรับนักเรียชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526. อัดสำเนา.

วิชาการ, กรม. "โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนจริยธรรม," รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ : ชนประดิษฐ์การพิมพ์, 2527.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. "การใช้บทบาทสมมุติในห้องเรียน," วิทยาสาร. 30(7) : 10 - 13 ; เมษายน 2522.

สกล เพี่ยงแท้. ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่แตกต่างกัน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา

ฮาโรช บัวศรี. "จริยศึกษา," มิตรครู. 13(1) : 36 ; มกราคม 2514.

_____. "จริยธรรมในสังคมไทย," รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.

สุจิตรา บัวคำภา. การศึกษาการสอนจริยศึกษาด้วยการใช้ และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

สุมน อมรวิวัฒน์. "การปลูกฝังจริยธรรมในทศวรรษหน้า," วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1. หน้า 19 - 24. มกราคม - มิถุนายน 2523.

สุนันท์ ศลโกสุม. การวัดผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พหามกุฎราชวิทยาลัย, 2524.

สุนีย์ ชินศักดิ์ชัย. "การศึกษาการใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

อนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์. การสร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

Collins B.E. Social Psychology : Social Influence, Attitude Change, Group Process and Prejudice. Addison - Weley Publishing Company, 1970.

Lonnotti, Ronald J. "Effect of Role Taking Experiences on Role Taking Empathy, Altruism, and Aggression," Developmental Psychology. 14(2) : 119 - 142 ; 1979.

Kohlberg Stage L. Moral Stages and Moralization : The Cognitive Developmental Approach in Lickona (ed) Moral Development and Behavior : Theory, Research and Social Issue. New York : Holt, Rienchart and Winson, 1976. p. 31 - 53.

_____. "Education for Justice : A Modern Statement of the Platomic View," in Moral Education : Five Lectures. p. 57 - 85. Massachusetts, Cambridge, Harward University Press, 1970.

_____. Lawrence. "Development of Moral Character and Moral Ideology," in Review of Child Development Research. V.L., p. 83 - 432, Hertford, Connecticut Printer, Inc., 1964.

Likona, Thomas Editor. Moral Development and Behavior : Theory Research and Social Issue. New York, Holt Rinchart and Winston, 1976.

Mandelbaum, David Ira. "A Comparative Study of Role Taking Training for the Enhancement of Moral Development," Dissertation Abstracts International. 37 : 859-A ; August, 1976.

Marguess, Alma and Robinson Louise. "The Impact of Role - Playing on Selected Values, Cliams Held by Third and Fifth Grade Students," Dissertation Abstracts International. 37 : 3397 - 3398-A : 1976.

Murphy, H.J. "The Contribution of Role - Playing to the Social Perspective Taking Levels and Moral Reasoning Levels and Moral Reasoning Levels of Elementary School Pupils," Dissertation Abstracts. 37(4) : 1994A ; October, 1976.

Piaget, J. The Moral Judement of the Child. New York, Collier Book, 1962.

Psychology Today, An Introduction. 2nd ed. Del Mar, California : GRM Books, 1972.

Traviss, O.P. and Sister Mary Peter. "The Growth of Moral Judgement of Fifth Grade Children Through Role Taking," Dissertation Abstracts. 37(6) : 3581-A ; December, 1974.

Turiel, Elliot. "An Experimental Test of the Sequentiality of Development Stages in the Child's Moral Judgement Journal of Personality and Social Psychology. 3(6) : 611 - 618 ; June, 1966.

Wagner, Betty Jane. "The Use of Role," Resources in Education (ERIC). 13 : 56 ; March, 1978.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1 แบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 20 ข้อ

2 คุณภาพของเครื่องมือ

- ค่าความเชื่อมั่น

แบบทดสอบชุดที่ 1

คำแนะนำการตอบ

1. แบบทดสอบชุดนี้เป็นเรื่องราวสั้น ๆ ของบุคคลต่าง ๆ ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวนั้นช้า ๆ โดยพิจารณาและตัดสินใจตามเหตุผลของแต่ละข้อ ถ้านักเรียนเป็นคน ๆ นั้น นักเรียนจะทำหรือไม่ทำเช่นนั้น เพราะเหตุใด เมื่อนักเรียนเลือกได้ข้อใดแล้ว ให้นักเรียนทำเครื่องหมายลงในกระดาษคำตอบต่างหาก

2. ตัวอย่าง

เรื่องที่ (0) ขณะพักกลางวัน วุ้มเข้าห้องน้ำที่โรงเรียน พบนาฬิกาเรือนหนึ่ง วุ้มจึงนำไปส่งครู การที่วุ้มทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. วุ้มคิดว่าการได้ของของคนอื่นเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ

ข. วุ้มไม่ต้องการได้นาฬิกาเพราะวุ้มก็มีใช้อยู่แล้ว

ค. วุ้มไม่ต้องการได้นาฬิกาเพราะรู้ว่าเป็นของเพื่อนที่ตนเองรู้จัก

ง. วุ้มคิดว่าถ้าทุกคนอยากได้ของของคนอื่นสังคมในโรงเรียนจะวุ่นวาย

ในที่นี้นักเรียนเห็นด้วยเหตุผลข้อ ค. จึงกาเครื่องหมาย ✓ ในข้อ ค ของกระดาษคำตอบ

หมายเหตุ การตอบแบบทดสอบชุดนี้ ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือคำตอบที่ผิด คำตอบของนักเรียนทุก ๆ คน ครูจะเก็บไว้เป็นความลับ นักเรียนทุกคนตอบได้อย่างสบายใจ ไม่มีผลใด ๆ ต่อนักเรียน ข้อสอบมีทั้งหมด 20 ข้อ ให้เวลา 20 นาที

ขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบทดสอบ

ปัทมาวดี ละออจันทร์
นิสิตปริญญาโทสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เรื่องที่ 1 ปกติสุภาชอบพูดปดเสมอจนเพื่อน ๆ และครูระอาใจ แต่อยู่มาวันหนึ่งสุภาเปลี่ยนใจมาพูดแต่ความจริง ทำให้เพื่อน ๆ และครูแปลกใจมาก การที่สุภาเปลี่ยนไปเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. สุภาต้องการให้เพื่อน ๆ ทุกคนพูดความจริง

ข. สุภาต้องการให้เพื่อน ๆ และครูรักสุภา

ค. สุภาต้องการให้ทุก ๆ คนในสังคมพูดความจริง

ง. สุภาต้องการพูดความจริงเอง เพราะการพูดความจริงเป็นสิ่งที่ดีงาม

เรื่องที่ 2 สิบตำรวจโท สมชาย ไล่จับคนร้ายไปคนเดียว จนถึงที่เปลี่ยวแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าคนร้ายนั้น คือ น้องชายของเขาเอง แต่สิบตำรวจโท สมชาย ก็ยังจับน้องชายของเขา การที่เขาจับน้องชายของเขา นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. เขาต้องการให้คนที่ทำผิดได้รับการลงโทษ แม้ว่าจะเป็นพี่น้องก็ตาม

ข. เขาต้องการความดีความชอบและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ค. เขาต้องการให้สังคมส่วนรวมมีความสุข

ง. เขาต้องการให้น้องชายของเขากลับตัวเป็นคนดี

เรื่องที่ 3 พี่ดำบอกกับแดงว่าทางโรงเรียนจะพาไปเที่ยวงานวันเด็ก แต่พี่ดำไม่มีค่ารถ พี่ดำจึงบอกให้แดงออกไปขโมยเงินมาให้พี่ดำ การที่แดงทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. การทำเช่นนั้น ทำให้ทุกคนเห็นว่าเราเป็นคนที่เสียสละ

ข. การทำเช่นนั้น ทำให้ทุกคนในบ้านเกิดความไม่ไว้วางใจกัน

ค. การทำเช่นนั้น เพราะเห็นใจที่อยากให้พี่ได้ไปเที่ยว

ง. การทำเช่นนั้น ทำให้เรามีความรู้สึกไม่สบายใจ

เรื่องที่ 4 สุพลมีอาชีพขับรถแท็กซี่ วันหนึ่งลุงมาเดินทางมากรุงเทพ ได้เรียกรถของสุพลให้ไปส่งที่บ้าน สุพลเรียกค่าโดยสารเป็นเงิน 100 บาท ซึ่งตามปกติระยะทางเท่านี้สุพลจะคิดคนอื่นเพียง 50 บาท เท่านั้น การที่สุพลทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. การทำเช่นนี้ ทำให้เรามีเงินใช้มากขึ้น

ข. การทำเช่นนี้ ทำให้คนอื่น ๆ ไม่อยากขึ้นแท็กซี่

ค. การทำเช่นนี้ ทำให้เราไม่มีความสุขใจ

ง. การทำเช่นนี้ ทำให้เราสงสารลุงมามาก

เรื่องที่ 5 สมหมายพบกระเป๋าเงินตกอยู่ เขาจึงเก็บขึ้นมาและพบว่ามีเงินอยู่ 200 บาท เมื่อเดินต่อมาเขาพบลุงชม ลุงชมบอกว่ากระเป๋าเงินตกหาย เงินจำนวนนี้ลุงต้องการนำไปซื้อยาให้ป้าแช่มซึ่งกำลังป่วย สมหมายหรายจึงคืนกระเป๋าเงินให้ลุงชม การที่สมหมายทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. สมหมายสงสารป้าแช่มซึ่งกำลังเจ็บป่วยอยู่

ข. สมหมายต้องการให้ลุงชมเห็นว่าสมหมายเป็นคนดี

ค. สมหมายคิดว่าคนที่ทำแต่ความดีจะพบแต่ความสุข

ง. สมหมายคิดว่าทุกคนควรเสียสละเพื่อส่วนรวม

เรื่องที่ 6 สุวิทย์เป็นนักเรียนที่เรียนเก่งของห้อง เนื่องจากสุวิทย์เรียนเก่งเขาจึงเป็นที่รักใคร่ของครูและเพื่อน ๆ ทุกคน ในการสอบครั้งหนึ่งสุวิทย์ทำข้อสอบไม่ได้ เพื่อน ๆ เห็นและส่งสารจึงแอบยื่นกระดาษคำตอบให้ แต่สุวิทย์ไม่ยอมรับ การที่สุวิทย์ไม่ยอมรับกระดาษคำตอบจากเพื่อนนั้น นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. สุวิทย์ไม่ต้องการได้ที่ 1 โดยที่ไม่ได้ใช้ความสามารถของตนเอง

ข. สุวิทย์กลัวว่าตัวเขาเองจะทำให้พ่อแม่เสื่อมเสียชื่อเสียง

ค. สุวิทย์ต้องการให้เพื่อน ๆ ทุกคนในห้องยอมรับสภาพความเป็นจริง

ง. สุวิทย์ต้องการให้ทุกคนเห็นว่าสุวิทย์เป็นคนที่ดีจริง ๆ

เรื่องที่ 7 นางแจ่มมีอาชีพรับจ้าง ต้องหาเงินมาเลี้ยงลูก ๆ ประกอบกับสามีทอดทิ้งทำให้นางแจ่มและลูก ๆ ต้องอดอยาก วันหนึ่งนางแจ่มเข้าไปในร้านค้าแห่งหนึ่ง ขณะที่เจ้าของร้านไม่ทันระวัง นางแจ่มจึงหยิบสินค้าไป การที่นางแจ่มทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. เราไม่ควรทำเช่นนั้น เราควรขอเจ้าของร้านเสียก่อน

ข. เราไม่ควรทำเช่นนั้น เพราะทำให้เจ้าของร้านต้องขาดทุน

ค. เราไม่ควรทำเช่นนั้น เพราะคนเราต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ง. เราไม่ควรทำเช่นนั้น เพราะจะทำให้คนอื่น ๆ อีกหลายคนเอาเป็นแบบอย่าง

เรื่องที่ 8 ที่โรงพยาบาล ขณะที่ปรีชารอรับการตรวจอยู่ บังเอิญเพื่อนของคุณพ่อซึ่งเป็นแพทย์ประจำอยู่ได้มาพบเข้า จึงเรียกให้เข้าไปตรวจก่อน แต่ปรีชาไม่เข้าไป การที่ปรีชาไม่เข้าไปนั้น นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. ปรีชากลัวคนไข้คนอื่นที่รออยู่ก่อนไม่พอใจ

ข. ปรีชามีความคิดที่ไม่ต้องการเอาเปรียบผู้ใด

ค. ปรีชาต้องการให้คนไข้อื่นปฏิบัติตามกฎของโรงพยาบาล

ง. ปรีชาเห็นใจคนไข้อื่นที่รออยู่ก่อนแล้ว

เรื่องที่ 9 สุดามักจะยืมยางลบของอารีใช้เสมอ วันหนึ่งสุดากลับถึงบ้านพบว่าในกระเป๋าของตนมียางลบของอารีอยู่ จากเหตุการณ์นี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. สุดานำไปคืน เพื่อจะได้ยืมใช้ในคราวต่อไป

ข. สุดานำไปคืน เพื่ออารีได้มีใช้ต่อไปอีก

ค. สุดานำไปคืน การเก็บไว้เองทำให้เราไม่สบายใจ

ง. สุดานำไปคืน เพราะต้องการให้เพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ทำตาม

เรื่องที่ 10 สุเมธเก็บปากกาได้ข้าง ๆ โต๊ะของประกอบ เขาจึงมอบให้ประกอบ แต่ประกอบบอกว่าไม่ใช่ของตน การที่ประกอบไม่ยอมรับปากกา นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. ประกอบต้องการให้เจ้าของปากกาคืนให้ได้ของคืน

ข. ประกอบไม่เคยคิดอยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตน

ค. ประกอบไม่ต้องการได้ปากกา เพราะคนทั่วไปไม่ยอมรับคนที่เห็นแก่ได้

ง. ประกอบไม่ต้องการได้ปากกา เพราะตนเองก็มีใช้อยู่แล้ว

เรื่องที่ 11 วีระเป็นยามที่บ้านลุงมี วันหนึ่งมีคนร้ายเข้าไปขโมยของวีระเอาปืนยิงคนร้ายจนได้รับบาดเจ็บ ไม่สามารถขโมยของไปได้ การที่วีระทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. การช่วยเหลือผู้มีพระคุณ เราควรได้รับรางวัลตอบแทน

ข. การช่วยเหลือผู้มีพระคุณ เป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องทำแม้จะแลกด้วยชีวิต

ค. การช่วยเหลือผู้มีพระคุณ ทำให้ผู้มีพระคุณมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

ง. การช่วยเหลือผู้มีพระคุณ ทำให้คนอื่น ๆ ได้รับความสุขและปลอดภัย

เรื่องที่ 12 สุมาลีสมัครเข้าแข่งขันเพื่อตอบปัญหา ในขณะที่แข่งขันอยู่ วิลัยได้แอบบอกคำตอบให้สุมาลี การที่วิลัยแอบบอกคำตอบให้สุมาลี นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. การทำเช่นนั้น ทุกคนจะได้เห็นว่าเราเป็นคนเก่งมีความรู้

ข. การทำเช่นนั้น เราไม่ภูมิใจแม้ว่าเราจะชนะการแข่งขัน

ค. การทำเช่นนั้น ทำให้ผู้ชมคนอื่น ๆ เกิดความเข้าใจผิด

ง. การทำเช่นนั้น เพราะเรากลัวสุมาลีจะแพ้และเกิดความอับอาย

เรื่องที่ 13 ครูบอกให้มานะรวบรวมเงินจากเพื่อนเพื่อไปซื้อดอกไม้ หลังจากที่ซื้อดอกไม้แล้ว ยังมีเงินเหลือ เขาจึงเก็บไว้ใช้เอง การที่มานะทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. มานะไม่ควรทำ เพราะสังคมไม่ยอมรับคนที่เห็นแก่ตัว

ข. มานะไม่ควรทำ ถ้าพ่อแม่รู้เข้าท่านคงเสียใจ

ค. มานะไม่ควรทำ เพราะเป็นการได้ประโยชน์เฉพาะตน

ง. มานะไม่ควรทำ เกิดเป็นคนไม่ควรเอาเปรียบคนอื่น

เรื่องที่ 14 เมื่อครูให้ทุกคนทำการบ้านส่งแล้วครูจะให้คะแนน แต่หนูแดงทำไม่ได้ จึงให้คุณแม่ทำให้ การที่หนูแดงทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. หนูแดงควรทำเอง จะทำให้เรามีความสุขใจ

ข. หนูแดงต้องทำเอง การให้คุณแม่ทำให้เป็นการเอาเปรียบเพื่อน

ค. หนูแดงควรทำเอง เพื่อตนเองจะได้รู้ว่าตนเองมีความรู้ขนาดไหน

ง. หนูแดงควรทำเอง ถ้าเพื่อน ๆ รู้เข้าเพื่อน ๆ จะเอาเป็นแบบอย่าง

เรื่องที่ 15 ปกติเดชาจะมาโรงเรียนสายเสมอ เพราะต้องช่วยคุณแม่ขายของที่ตลาดก่อน เมื่อครูถามถึงสาเหตุของการมาสาย เดชาจึงพูดความจริงให้ครูทราบ การที่เดชาพูดความจริงนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. เดชาต้องการให้ทุก ๆ คนพูดความจริงต่อกัน

ข. เดชาต้องการให้ครูและเพื่อน ๆ เห็นใจ เดชาที่ต้องลำบาก

ค. เดชาต้องการพูดความจริงเอง ไม่คิดที่จะปกปิด

ง. เดชาต้องการให้ครูเห็นใจครอบครัวของเดชา

เรื่องที่ 16 ขณะที่ถนอมโดยสารรถประจำทาง มีชายคนหนึ่งกรีดกระเป๋าของถนอมและได้เงินไป การที่ชายผู้นั้นกรีดกระเป๋าของถนอม นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. ไม่ใช่หน้าที่ของเราที่จะต้องบอกให้ถนอมทราบ

ข. การทำเช่นนั้นเป็นการเอาเปรียบคนอื่น

ค. การทำเช่นนั้นทำให้ครอบครัวของถนอมเดือดร้อน

ง. การทำเช่นนั้นสังคมทั่วไปไม่ยอมรับ

เรื่องที่ 17 สมศรีเกลียดครูดวงดาวมาก เขาจึงบอกพิชิตว่าจะนำกระเป๋าของครูไปซ่อน แต่พิชิตขอร้องไม่ให้สมศรีทำเช่นนั้น การที่พิชิตขอร้องสมศรีไม่ให้ทำ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. เขาไม่ต้องการให้สมศรีทำผิดและไม่หวังได้อะไรจากสมศรี

ข. เขาไม่ต้องการให้เพื่อน ๆ คนอื่นพลอยเดือนร้อนไปด้วย

ค. เขากลัวสมศรีถูกลงโทษ ถ้าครูทราบความจริง

ง. เขาต้องการให้สมศรีเห็นว่าเขารักและเป็นห่วงสมศรีจริง ๆ

เรื่องที่ 18 ครูประจำชั้นให้นักเรียนทุกคนนำจดหมายไปให้ผู้ปกครองที่บ้าน วิชัยเห็นเพื่อน ๆ แอบเปิดจดหมายอ่านก่อน แต่วิชัยไม่เปิดอ่าน การที่วิชัยไม่เปิดอ่านก่อน นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. วิชัยต้องการให้ผู้ปกครองเห็นว่าตนเป็นคนดี

ข. วิชัยต้องการให้คุณครูมีความสบายใจที่ได้ฝากจดหมายไป

ค. วิชัยหวังใจไม่ต้องการเปิดจดหมายอ่าน

ง. วิชัยคิดว่าการเปิดจดหมายอ่านก่อนเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ควรทำ

เรื่องที่ 19 วันหนึ่งครูสั่งให้ทุกคนทำการบ้านมาส่งแต่อุบลลืมทำ เมื่อครูถามอุบลจึงตอบครูว่าทำแล้ว การที่อุบลตอบครูเช่นนั้น นักเรียนมีความคิดอย่างไร

ก. การตอบเช่นนั้นทำให้ครูชื่นใจที่เห็นเราขยันทำการบ้าน

ข. การตอบเช่นนั้นทำให้เราไม่ถูกครูลงโทษ

ค. การตอบเช่นนั้นทำให้เรารู้สึกอึดอัดใจ

ง. การตอบเช่นนั้นทำให้ทุกคนไม่ยอมรับ

เรื่องที่ 20 ลุงช้างเป็นคนสวนที่บ้านเศรษฐี วันหนึ่งมีชาย 3 คน มาบอกลุงช้างว่าคืนนี้จะเข้าไปขโมยของในบ้าน ลุงช้างจะได้ส่วนแบ่งด้วย แต่ลุงช้างนำเรื่องนี้ไปบอกเศรษฐี การที่ลุงช้างบอกให้เศรษฐีทราบ นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

ก. ลุงช้างต้องการบอกความจริงโดยไม่หวังสิ่งใดจากใคร

ข. ลุงช้างต้องการให้เศรษฐีขึ้นเงินเดือนให้

ค. ลุงช้างต้องการให้เศรษฐีปลอดภัยจากเหล่าร้าย

ง. ลุงช้างต้องการให้ทุกคนในหมู่คณะพูดความจริงต่อกัน

ขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบทดสอบ

ปัทมาวดี ละออจันทร์

ภาคผนวก ข

1 แผนการสอนวิชาจริยธรรมที่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ

2 บทการแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ 2 เรื่อง

คุณภาพของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

สูตร $\alpha = \frac{K}{K-1}\left[1 - \frac{\Sigma s_i^2}{s_t^2}\right]$

$= \frac{20}{20-1}\left[1 - \frac{20.32}{43}\right]$

$= \frac{20}{19} \quad 1 - .47$

$= 1.5 \quad .53$

$\alpha = .80$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม = .80

แผนการสอนจริยธรรม
เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คุณธรรม ความซื่อสัตย์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากนักเรียนเรียนเรื่องความซื่อสัตย์แล้ว นักเรียนสามารถ บอกเหตุผลเชิงจริยธรรมในการเลือกตัดสินใจ ที่จะกระทำตามพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ หรือไม่กระทำตามพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ได้

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การกระทำที่ยึดหลักแห่งความจริง ตรงไม่บิดเบือนเป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น มีสัจจะ และความจริงใจ ความซื่อตรง การไม่คดโกง การแสดงความซื่อสัตย์ สามารถแสดงได้ 3 ทาง คือ

1. ทางกาย เช่น ไม่ลักทรัพย์ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความจริงใจ ซื่อตรง
2. ทางวาจา เช่น พูดตรงไปตรงมา พูดความจริง พูดในสิ่งที่ควรพูด มีสัจจะ
3. ทางใจ เช่น ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น มีความจริงใจ

ประเภทของความซื่อสัตย์ ได้แก่

1. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ ทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้ ทำตามที่พูดไว้ไม่เหลวไหล
2. ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น คือ ไม่โกง ไม่เอาเปรียบเพื่อนผู้อื่น รักและหวังดีต่อผู้อื่น
3. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ คือ ไม่แสดงผลประโยชน์ส่วนตน ในทางมิชอบ จากหน้าที่การงานและความรับผิดชอบ

แนวคิดและหลักการ

ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมอันประเสริฐ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติ เป็นประจำย่อมให้คุณประโยชน์แก่ตนเองและหมู่คณะ ทำให้มีเกียรติ ชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับนับถือไว้วางใจของคนทั่วไป

วิธีสอนวิธีที่ 1 โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ

ขั้นที่ 1 ทดสอบเด็กนักเรียนก่อนทำการสอน เพื่อให้ทราบว่า นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม ในขั้นใดของโคเบอร์กก่อนเวลา 20 นาที

ขั้นที่ 2 ครูชี้แจงเพื่อสร้างความสนใจ และความเข้าใจตรงกันก่อนแสดงบทบาทสมมุติ

ขั้นที่ 3 แสดงบทบาทสมมุติ ทั้ง 2 เรื่อง ตามลำดับ

ขั้นที่ 4 สรุปหลังจากการชมการแสดงบทบาทสมมุติแล้ว

ขั้นที่ 5 ทดสอบหลังทำการทดลองเวลา 20 นาที

วิธีสอนวิธีที่ 2 โดยการใช้การแสดงหุ่นเชิดมือ

ขั้นที่ 1 ทดสอบเด็กก่อนทำการสอนเวลา 20 นาที

ขั้นที่ 2 ครูชี้แจงเพื่อสร้างความสนใจ และความเข้าใจตรงกันก่อนการแสดงหุ่นเชิดมือ

ขั้นที่ 3 แสดงหุ่นเชิดมือ 2 เรื่อง ตามลำดับ

ขั้นที่ 4 สรุปหลังจากชมการแสดงหุ่นเชิดมือแล้ว

ขั้นที่ 5 ทดสอบหลังทำการทดสอบแล้ว 20 นาที

บทละครการแสดงบทบาทสมมุติและหุ่นเชิดมือ
เรื่อง มะม่วงของป้ามาลี
สอนเรื่องความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น

ตัวละคร ป้ามาลี เจ้าของสวนมะม่วง ท่าทางใจดี
ลำลี แม่ของนิด ท่าทางใจดี
นิด เด็กชายผู้ซื่อสัตย์ เรียบร้อย
หน่อย เพื่อนของนิด แก่น ซุกซน

โดย น.ส.ปัทมาวดี ละออจันทร์

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
1	ฉากหน้าบ้านป้ามาลี มีมะม่วงออกลูกดก	เพลง เสียงหยอกล้อของหน่อยกับนิด (หน่อยชี้มะม่วง) หน่อย : นิด ๆ ดูซิมะม่วงของป้ามาลีดกเต็มต้นเลยนะ อุบ ดูซิ ลูกโต ๆ น่ากินทั้งนั้นเลย (นิดชี้มะม่วง) นิด : ใช่ ๆ ดูลูกนั้นซิ กำลังเหลือง น่ากินเชียว (หน่อยกระโดดเด็ดมะม่วง) หน่อย : อ๊ออ๊อ ลูกนี้น่าเด็ดจัง เสียดายนะที่ฉันกระโดดไม่ถึง ไม่งั้นเราคงได้อร่อยกันแล้ว (นิดถอยห่าง ทำหน้าไม่พอใจ) นิด : หน่อยเธอคิดจะขโมยมะม่วงของป้ามาลีงั้นซิ (หน่อยหาไม้)	

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
		หน่อย : แน่นอน ไม่น่าถาม เร็วเธอช่วยฉันหาไม้หน่อย จะได้เอามาสอยมะม่วง (นิดทำหน้าไม่พอใจ) นิด : ไม่ ฉันจะไม่ช่วยเธอทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การที่ขโมยของของคนอื่นก็เท่ากับว่าเราไม่ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ฉันว่านะถ้าเราอยากกินมะม่วง เราควรไปขอป้ามาลีก่อน ท่านคงไม่หวงหรอก (หน่อยทำหน้าคิด) หน่อย : จริงของเธอนะ ฉันไม่ควรทำอย่างนี้ ถ้าป้ารู้เข้าท่านคงไปบอกพ่อแม่ของฉัน และฉันก็จะต้องถูกตี ฉันต้องขอบใจเธอมากที่พูดเตือนสติฉัน ทำให้ฉันไม่ต้องถูกตี (นิดเข้ามาจับไหล่หน่อย) นิด : ไม่เป็นไรหรอก ฉันดีใจที่เธอเชื่อฉัน เด็กดีต้องซื่อสัตย์ และไม่อยากได้ของของผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง เอาหละเรารีบกลับบ้านกันดีกว่า ป่านนี้คุณแม่คงเตรียมขนมอร่อย ๆ ไว้ให้เรากินแล้วหละ (หน่อยพยักหน้า)	

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
		หน่อย : ใช่ อย่างนั้นฉันกลับบ้านก่อนนะ พรุ่งนี้พบกันใหม่นะนิด (หน่อยกับนิดเดินแยกทางไป)	
2	หน้าบ้านนิด แม่นั่งอยู่หน้าบ้าน นิดเดินเข้ามาหาแม่พร้อมกับ	คนตรี นิด : (นิดสวัสดีแม่) คุณแม่ครับสวัสดีครับ (แม่ลูบหัวนิด) แม่ : สวัสดีจ้า นิด : โอ้โฮ แม่ครับเอามะม่วงมาจากไหนครับตั้งเยอะแยะครับ (แม่หยิบมะม่วงมาปอก) แม่ : ป้ามาลีท่านเอาให้จ้า กินซิลูก แม่จะปอกให้นะจ๊ะ นิด : แม่ครับเมื่อกี้ผมกับหน่อยเดินผ่านบ้านป้ามาลี หน่อยคิดจะขโมยมะม่วง ผมขอร้องไม่ให้หน่อยขโมย หน่อยก็เชื่อผมครับแม่ เราเป็นเด็กดีไม่ครับแม่ (แม่ลูบหัวนิด) แม่ : จ้า ดีมากลูก การขโมยของของคนอื่นเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรทำอย่างยิ่ง เพราะถือว่าเราไม่ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ซึ่งอาจจะทำให้สังคมเดือดร้อนได้ ถ้ามีคนประเภทนี้มาก ๆ ทางที่ดีนะลูก	

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
		ถ้าเราอยากได้ควรไปขอเจ้าของเค้าก่อน แต่สำหรับวันนี้แม่ต้องขอชมนิดที่ทักเตือนหน่อยให้หลับใจได้ แม่ภูมิใจในตัวลูกมาก ที่ลูกเป็นคนซื่อสัตย์ และเป็นลูกที่ดีของแม่ แม่รักลูกจ๊า (นิดกอดแม่)	
		นิด : ครับแม่ ผมจะซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น และผมจะไม่ทำให้สังคมและผู้อื่นเดือดร้อน เพราะการกระทำที่ไม่จริงใจ ไม่ซื่อสัตย์ต่อกันครับแม่ (แม่จูบหัวนิด)	
		แม่ : ดีมากลูก	
		คนตรี	

บทละครการแสดงบทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ

เรื่อง คำมั่นสัญญา

สอนเรื่องความซื่อสัตย์ต่อตนเอง

ตัวละคร อารีย์ เด็กหญิงผู้มีความซื่อสัตย์ต่อคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับเพื่อน

มาลี เพื่อนรักของอารีย์

แม่ค้า

โดย น.ส.ปัทมาวดี ละอองจันทร์

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
	บริเวณโรงเรียน	ดนตรี เสียงหยอกล้อกัน (มาลี อารีย์ เล่นหยอกล้อกัน) (ทั้งคู่หยุดคุยกัน) อารีย์ : มาลีจ๊ะ ฉันรักเธอมากมาก และเธอเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของฉันเลยทีเดียวนะจะบอกให้ (มาลีจับบ่าอารีย์) มาลี : ฉันก็รักเธอเหมือนกัน และเธอก็เป็นเพื่อนที่วิเศษที่สุดของฉันด้วย (อารีย์ตีมาลีเบา ๆ) อารีย์ : อุ๊ย เกินไปเพื่อน เกินไป เอางี้นะเรามาสัญญากันไว้ดีกว่าว่า เราจะช่วยเหลือกันในทุก ๆ เรื่อง	

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
		ถ้าเขอมีเรื่องทุกข์ร้อนอะไร จง บอกฉัน ฉันให้สัญญาว่าจะช่วยเหลือ เขออย่างเต็มที่ เต็มกำลังความ สามารถของฉันเลยทีเดียวนะจ๊ะ (มาลีจับมืออารีย์)	
		มาลี : ตกลงจ้ะ ฉันก็สัญญาว่าจะช่วยเหลือ เขอเช่นกันนะจ๊ะ ขอให้บอกฉันเถอะ ฉันก็จะช่วยเหลือเต็มที่เลย (เด็ก ทั้งคู่ยืนจับมือกัน)	
		มาลี, อารีย์ : เราขอสัญญาว่าจะเป็นเพื่อน ที่ดีต่อกัน และช่วยเหลือกันยาม ตกทุกข์ได้ยาก (ทั้งคู่เดินต่อ และ มาลีทำกระเป๋าเงินหล่น)	
		อารีย์ : มาลีจ๊ะ มาลีเราแวะซื้อขนมที่ร้านค้า นี้เถอะ ฉันอยากกินขนมแล้วซี (หยุดยืนหน้าร้าน)	
		มาลี : ตกลงจ้า	
	ร้านค้า	คนตรี	
		(มาลี อารีย์ เดินเลือกซื้อขนม)	
		มาลี : ขนมปังน่ากินจัง เอาฉันซื้ออันนี้ละ อารีย์เธอได้หรือยังล่ะ ฉันไปจ่าย เงินก่อนนะ	
		อารีย์ : จ้า	

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
		มาลี : เท่าไหร่จะแม่ค้า แม่ค้า : 10 บาท จ้ะ (มาลีค้นหากระเป๋าเงิน) มาลี : เฉมันหายไปไหนนะ ฉันจำได้ว่าฉันเอาใส่ไว้ในกระเป๋ากระโปรงนี่นา (มาลีทำท่าจะร้องไห้ แม่ค้าทำหน้าสงสัย) แม่ค้า : อ้าวหนูมัวค้นหาอะไรอยู่จะ รีบ ๆ จ่ายเงินเสียทีมายืนเกะกะอยู่ได้ มาลี : กระเป๋าเงินหนูหายค่ะ (อารีย์เดินเข้ามา) อารีย์ : มีเรื่องอะไรจะ มาลี (มาลีทำท่าจะร้องไห้ ค้นหากระเป๋า) มาลี : กระเป๋าเงินฉันหล่นหาย ทำอย่างไรดี ไม่เจอ ไม่เจอ ตายแล้ว (อารีย์จ่ายเงิน) อารีย์ : เอาของฉันจ่ายไปก่อนนะ ไม่เป็นไรจะ ทำใจดี ๆ ไว้ เดี๋ยวเราช่วยกันค้นหา ทั้งหมดเท่าไหร่จะแม่ค้า แม่ค้า : 20 บาท จ้ะ แม่หนูนี่เป็นคนดีจริง ๆ เลยนะ รักเพื่อนด้วย ดีแล้วจะต้องช่วยเหลือกัน ป้าขอให้หนูหากระเป๋าเงินได้นะหนู (มาลีขอบคุณแม่ค้า)	

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
		อารีย์ : ขอบคุณค่ะ (ทั้งคู่เดินออกจากร้าน) มาลี : ขอบใจเธอมากจ้ะ (อารีย์กอดคอมาลี) อารีย์ : ไม่เป็นไรหรอก ก็เราสัญญากันไว้แล้วนี่นา ว่าจะช่วยเหลือกันยามที่ทุกข์ได้ยาก เพื่อเพื่อนที่รักแล้ว ฉันช่วยได้เสมอ เดี๋ยวฉันจะไปช่วยเธอค้นหากระเป๋านะจ๊ะ มาลี : เธอนี่เป็นคนดีจริง ๆ เลยนะ เป็นคนซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับฉัน ฉันก็จะซื่อสัตย์ต่อตนเองต่อคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับเธอเช่นกัน อารีย์ : ถ้าสังคมเรามีคนซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือมีคนที่ทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้ ทำตามคำพูด ไม่เหลวไหลแล้วละก็ สังคมเราก็จะน่าอยู่ไม่วุ่นวาย ไม่ทำความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น มาลี : ฉันจะไม่เหลวไหลหรอก และจะทำตามคำพูดที่ฉันสัญญาไว้กับเธอ และกับคนอื่น เพราะฉันก็อยากจะเป็นคนดีของเธอ ของคนอื่น และของสังคมด้วย อารีย์ : จ้าดีมาก เราจะเป็นคนซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น เป็นความคิดที่ดีมาก	

ลำดับ	ฉาก	บทพูด / กิริยาตัวละคร	หมายเหตุ
		มาลี : คงไม่เจอแล้วล่ะ เรากลับบ้านกันเถอะ อารีย์ : ฉันจะไปส่งเธอที่บ้านนะจ๊ะ มาลี : จ๊ะ ขอบใจมาก (มาลี อารีย์ เดินกอดคอกันออกไป) ดนตรี	

การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษา เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยวิธีการใช้บทบาทสมมุติและหุ่นเชิดมือ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทคัดย่อ

ของ

ปัทมาวดี ละออจันทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2531

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษา เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยวิธีการใช้บทบาทสมมุติ และหุ่นเชิดมือ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2531 ภาคเรียนที่ 2 จากโรงเรียนบ้านพันสำโรง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม จำนวน 50 คน แยกเป็นกลุ่มทดลอง 1 จำนวน 25 คน และกลุ่มทดลอง 2 จำนวน 25 คน กลุ่มทดลอง 1 ทำการสอนจริยศึกษาด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ กลุ่มทดลอง 2 ทำการสอนด้วยการใช้หุ่นเชิดมือ โดยใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 1 ชั่วโมง เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง นำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์หาความแตกต่างโดยใช้ t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
2. กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

A COMPARISON OF MORAL TEACHING FOR MORAL REASONING DEVELOPMENT THROUGH ROLE PLAYING AND HAND PUPPET IN PRATHOM SUKSA V

AN ABSTRACT

BY

PATTAMAVDEE LA-ORCHANTR

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education Degree

at Srinakharinwirot University

February 1989

The purpose of this study was to compare Moral Teaching for Moral Reasoning Development Through Role Playing and Hand Puppet.

Fifty of Prathom Suksa V students in the academic year 1988 of Barntonesomrong School under the Elementary Department of Nakornprathom Province were the sample of the study. The subjects were randomly devided into two experimental groups, 25 students in each group. The experimental group I taught by Role - Playing while the experimental group II learned by hand Puppet for an hour. The data were collected and analized by t-test.

It revealed that :-

1. There was no significant differences in moral reasoning development between the two groups.

2. Both of the experimental group I and group II had significantly improvement in moral reasoning development.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวปัทมาวดี ขือสกุล ละออจันทร์

เกิดวันที่ 27 เดือนมิถุนายน พุทธศักราช 2505

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 94 หมู่ 3 ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมือง
จังหวัดนครปฐม 73000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 3

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนเมืองพัทยา 9 (วัดโพธิสัมพันธ์)
อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20150

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524 ม.ศ.5 โรงเรียนราชินีบูรณะ แผนกศิลป์คำนวณ

พ.ศ. 2528 ศษ.บ. มหาวิทยาลัยศิลปากร เอกสังคม โทเทคโนโลยีทางการศึกษา

พ.ศ. 2532 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เทคโนโลยีทางการศึกษา